

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2014:01
ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1

Torplämningar och gravrösen på höjden

Utredning etapp 1 inför planerat vindkraftverk "Äsprilla"
inom Hultatorp och Trishult i Fröderyds och Lannaskede
socknar, Jönköpings län, Småland

Dnr 431-6617-2013

Leif Karlenby

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2014:01
ARKEOLOGISK UTREDNING ETAPP 1

Torplämningar och gravrösen på höjden

Utredning etapp 1 inför planerat vindkraftverk "Äsprilla"
inom Hultatorp och Trishult i Fröderyds och Lannaskede
socknar, Jönköpings län, Småland

Dnr 431-6617-2013

Leif Karlenby

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2014 Arkeologgruppen

Arkeologgruppen rapport 2014:01

Författare Leif Karlenby

Grafisk form Nina Balknäs @ Högtorps Diverse

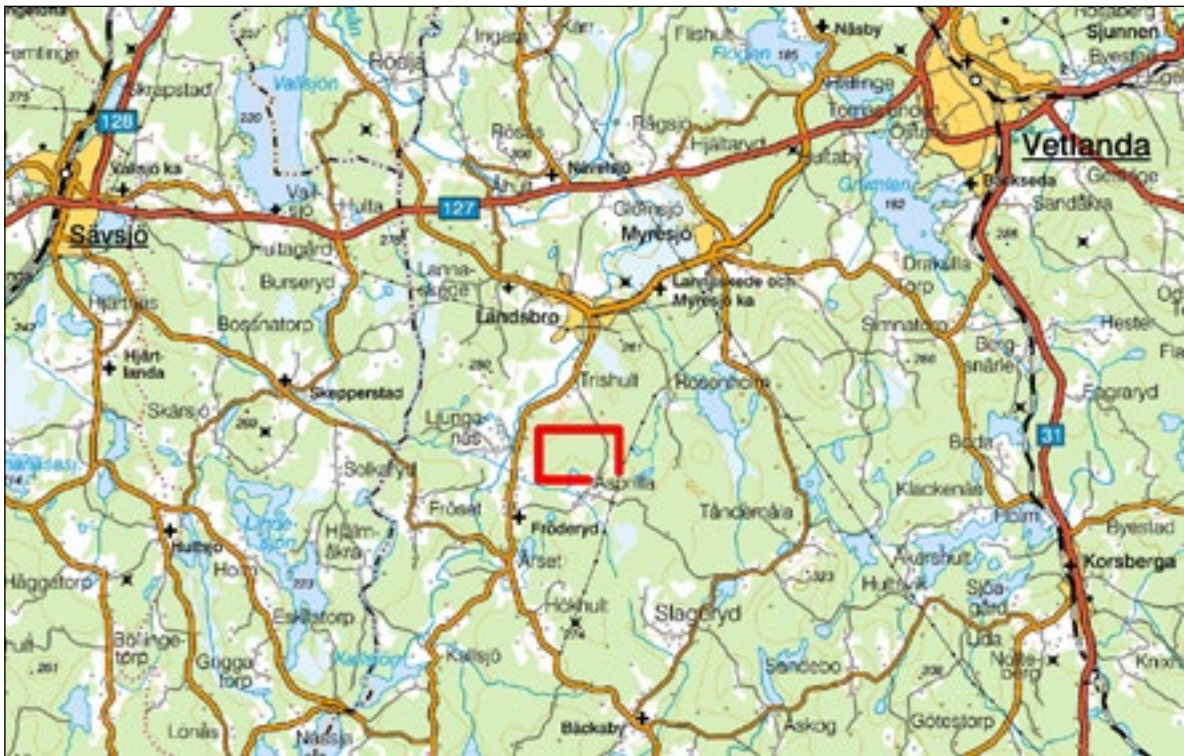
Omslagsfoto Röjningsrösen i Äsprilla. Foto av Leif Karlenby.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr 2012/0903.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	5
Utredningsområdet	5
Syfte och frågeställningar.....	7
Metod och genomförande	7
Kart- och arkivstudier	8
Fältinventering.....	8
Begrepp	8
Resultat	9
Kart- och arkivstudier	9
Inventeringsresultat.....	11
<i>Objekt 1, Lägenhetsbebyggelse: Backstugan och torpet Mon ....</i>	<i>14</i>
<i>Objekt , Lägenhetsbebyggelse: Torpet Lunden .....</i>	<i>14</i>
<i>Objekt 3, Lägenhetsbebyggelse: Torpet Stensnäs.....</i>	<i>16</i>
<i>Objekt 4, Offerkälla .....</i>	<i>18</i>
<i>Objekt 5, Röjningsröseområde .....</i>	<i>18</i>
<i>Objekt 6, Gruva, skärpningar samt gropar.....</i>	<i>20</i>
<i>Objekt 7, Fossil åkermark med röjningsrösen, delvis som hagmark.....</i>	<i>20</i>
Tolkning	22
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen.....	22
Referenser	23
Administrativa uppgifter	24
Bilagor.....	25
Bilaga 1. Anläggningstabell	

Torplämningar och gravrösen på höjden

Figur 1. Karta över trakten kring Lannaskede och Fröderyds socknar med den aktuella utredningsplatsen markerad med en röd fyrkant.

Sammanfattning

Arkeologgruppen i Örebro AB har genomfört en särskild arkeologisk utredning etapp 1 (inventering) med anledning av planerad vindkraft i Fröderyds och Lannaskede socknar, Vetlanda kommun, Jönköpings län. Utredningsområdet är beläget 13 kilometer sydväst om Vetlanda och 2,5 kilometer söder om Landsbro. Området ligger i ett skogslandskap med skog av varierande ålder och delvis avverkad skog. Området är kraftigt kuperat med höjder upp till 285 meter över havet.

Inventeringen resulterade i ett antal objekt, av vilka fyra torplämningar samt en offerkälla tidigare var registrerade. Torpen utgjordes av tre torp inom Trishult: Mon, Lunden och Stensnäs samt ett inom Äsprilla västragård: Sjöatorp. I tillägg till dessa framkom odlingsområden till de tre Trishulttorpen i form av fossil åkermark med ett flertal röjningsrösen. Ytterligare ett röjningsröseområde påträffades i nordvästra hörnet av ägor till Hultatorp östragård i Fröderyd socken på gränsen mot Äsprilla västragård, inte långt från Sjöatorp. Denna odling var inte tidigare känd och dess ålder är okänd.

Utöver odlingslämningarna knutna till torpbebyggelsen inom Trishult påträffades vad som föreföll vara skärpningar i berget och ett möjligt gruvhål på Hultatorps ägor.

Bakgrund och kulturmiljö

Länsstyrelsen i Jönköpings län har gett Arkeologgruppen i Örebro AB i uppdrag att genomföra en särskild arkeologisk utredning etapp 1 (inventering) med anledning av planerad vindkraft i Fröderyds och Lannaskede socknar, Vetlanda kommun, Jönköpings län.

Vindkraftsparken är tänkt att bestå av sex vindkraftverk. Befintliga skogsvägar kommer att breddas och till delar kommer även nya vägar att byggas i området. Det totala utredningsområdet utgör 93 hektar skogsmark i höglänt terräng.

Utredningsområdet

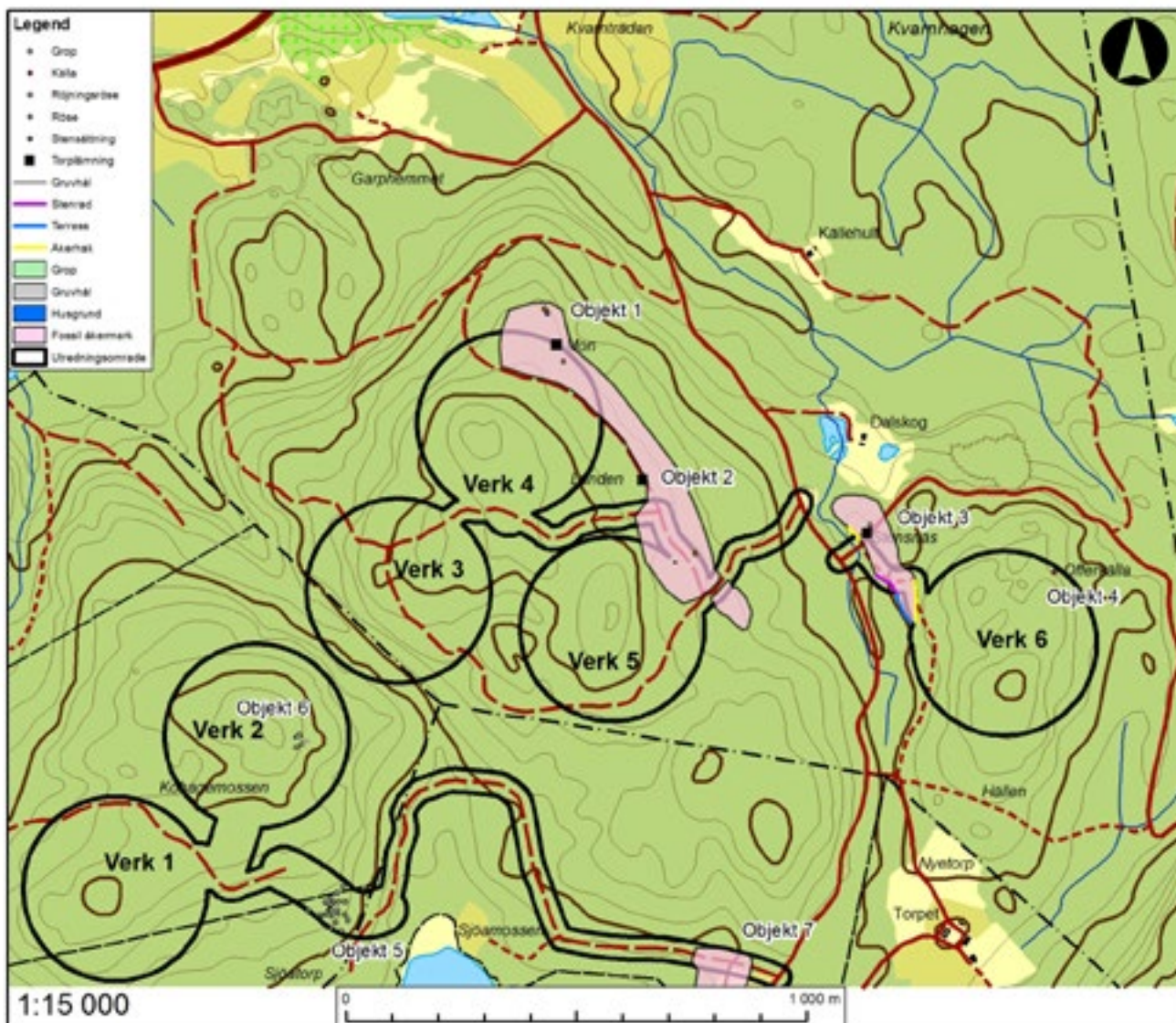
Utredningsområdet är beläget 13 kilometer sydväst om Vetlanda och 2,5 kilometer söder om Landsbro. Området ligger i ett skogslandskap med skog av varierande ålder och delvis avverkad skog. Området är kraftigt kuperat med höjder upp till 285 meter över havet. Marken är mycket blockrik och mellan höjderna finns inslag av myrar och mossar.

I socknarna Fröderyd och Lannaskede finns sammanlagt 419 fornlämningar registrerade. Bland dessa dominerar historiska lämningar, men som framgår av fornlämningarna inom utredningsområdena finns även många förhistoriska lämningar. I dalgången längs Linneån

finns ett mindre antal fornlämningar registrerade. Vid Hultatorp har påträffats två stycken enkla skafthålsyxor (Fröderyd 37:1), lite längre norrut finns en stensättning registrerad (Fröderyd 16:1) och invid Linneån har enligt uppgift en spånkniv av flinta påträffats (Fröderyd 28:1).

Vid Trishult finns lämningar från både förhistorisk och historisk tid. I anslutning till utredningsområdet finns registrerat tre gravar från bronsålder eller äldre järnålder (Lannaskede 25:1, 26:1-2). Dessa låg inom tidigare oregistrerade röjningsröseområden invid torpen Mon och Lund (Lannaskede 104:1, 105:1). Torplämningarna var tidigare registrerade under Lannaskede 30:1 med beskrivningar och namngivningar enligt hembygdsföreningens inventering (se Fornsök).

Vid byn Trishult finns ett antal fornlämningar registrerade. De utgörs av två stensättningar (Lannaskede 5:1-2), ett litet gravfält (Lannaskede 6:1) samt fyra rösen (Lannaskede 7:1, 8:1, 9:1 och

Figur 2. Karta över utredningsområdet i skogen söder om Trishult. Skala 1:15 000.

10:1). Dessa gravar antyder en förhistorisk aktivitet från bronsålder och järnålder i området. Sannolikt utgör de lämningar efter den förhistoriska delen av Trishult. En bebyggelse lämning finns i slutningen upp mot torpet Mon. Det är lämningarna efter torpet Garphemmet (Lannaskede 103:1).

De registrerade forn- och kulturlämningarna som finns inom utredningsområdet utgörs av en torplämning (Mon Lannaskede 104:1) och ett kvadratisk röse (Lannaskede 25:1). Strax utanför utredningsområdet finns ytterligare två rösen (Lannaskede 26:1-2) samt en torplämning (Lunden, Lannaskede 105:1) I öster berörs lämningarna efter ytterligare ett torp (Stensnäs, Lannaskede 108:1) och en offerkälla (Lannaskede 55:1).

Antalet lämningar både inom utredningsområdet och i dess när-område tyder på att området varit bebott sedan förhistorisk tid. Området inventerades en andra gång under 1980-talets andra hälft då man hade en annan syn på bland annat fossil åkermark samt lämningar efter skogsbruk. Dessa registrerades då i betydligt mindre omfattning. Till de registrerade torplämningarna hör odlingsmarker som finns bevarade i form av fossil åkermark.

Inga arkeologiska undersökningar är gjorda i närområdet, däremot har Jönköpings länsmuseum genomfört en liknande utredning för vindkraft längre söderut, vid Slageryd i Bäckaby och Fröderyds socknar (Hylén 2012). De lämningar som påträffades utgjordes främst av lägenhetsbebyggelser samt fossil åkermark i form av röjningsröseområden. En schaktningsövervakning har också genomförts vid Fröderyds kyrka (Helander 2008).

Syfte och frågeställningar

Utredningens syfte var att fastställa om ovan mark synlig fornlämning eller om under mark dold fornlämning förekom inom exploateringsområdet. Detta skulle uppnås med hjälp av kart- och arkivstudier samt en fältinventering.

Utredningen ska utgöra ett fullgott underlag för bedömningen av fornlämningarnas kunskapspotential inför ett eventuellt fortsatt arbete inom området. Utredningens resultat ska ligga till grund för Länsstyrelsens kommande beslut i ärendet samt för uppdragsgivarens vidare planering.

Metod och genomförande

Utredningen etapp 1 omfattar kart- och arkivstudier samt fältinventering, vilka i enlighet med kravspecifikationen utfördes med hög ambitionsnivå. Det innebar bland annat att arkivstudierna gick på djupet med att fastställa om torplämningarna var äldre eller yngre än 1850, som enligt den nya Kulturmiljölagen (1988:950) som började gälla den 1 januari 2014, är den gräns som avgör om en lämning är

en fornlämning eller inte. Inventeringen omfattade inte enbart de ytor som ingick i utredningsområdet utan de delar av fornlämningarna som hamnade utanför detta karterades också för att ge en bild av fornlämningarna i sin helhet.

Kart- och arkivstudier

Kart- och arkivstudierna har främst genomförts i de digitala arkiven förutom ett besök på Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA) i Stockholm.

I de digitala arkiven har en närmare genomgång av Fornsök gjorts efter sedan tidigare kända fornlämningar, samt en kontroll av eventuella tidigare utredningar eller undersökningar i området. Det historiska kartmaterialet har analyserats utifrån Lantmäteriets historiska kartmaterial på nätet, vilket innefattar Rikets allmänna kartverk, Lantmäteristyrelsens kartarkiv samt Lantmäterimyndighetens kartarkiv. En sökning i Svenskt Diplomatarium (SDHK) på Riksarkivet har gjorts i syfte att spåra eventuella medeltida namnkopplingar till byar och gårdar. I de fall torp och lägenhetsbebyggelser har behövts tidsfästas, har Riksarkivet, Digitala forskarsalen-SVAR använts för att söka i husförhörslängder.

Statens Historiska Museums fynddatabas har använts i syfte att spåra eventuella arkeologiska lösfynd i utredningsområdet. Inga lösfynd finns i närområdet till utredningsytan.

En genomgång av det arkivmaterial som finns i ATA har gjorts. Inga antikvariska åtgärder har gjorts i området som kan ha inverkan på resultaten av utredningen.

Fältinventering

Fältinventeringen innebar att inventeringsområdet besiktigades okulärt i syfte att hitta tidigare ej kända fornlämningar och andra kulturlämningar som är synliga ovan mark samt om det kunde finnas ovan mark ej synliga fornlämningar.

Samtliga kända lämningar mättes in med GPS, delar av dem fotograferades och alla beskrevs. På grund av den ibland mycket täta vegetationen var det inte möjligt att mäta in alla röjningsrösen, utan dessa beskrevs som grupp inom den fossila åkermarken.

Begrepp

I föreliggande rapport har den lag och det fornlämningsbegrepp som gäller från och med 1 januari 2014 använts. Det innebär att lämningar som tillkommit före år 1850 och uppfyller övriga kriterier i Kulturmiljölagen (byter namn vid årsskiftet 2013/2014 från Kulturminneslagen till Kulturmiljölagen) ska vara *fornlämning*.

I samband med ändringarna av lagen kommer begreppet *fast fornlämning* att försvinna och ersättas med begreppet *fornlämning*.

I rapporten har begreppet fornlämning använts genomgående för de lämningar som hittats i samband med fältinventeringen och inte finns upptagna i Fornsök. De lämningar som sedan tidigare var kända och upptagna i Fornsök har fått behålla sin gamla status i de fall de varit klassade som *fast fornlämning*, då detta är det begrepp som används i Fornsök. I dessa fall är begreppen *fast fornlämning* och *fornlämning* synonyma.

Begreppet *övrig kulturhistorisk lämning* har här använts för lämningar som av olika skäl inte faller under Kulturmiljölagens definition av fornlämning, på grund av till exempel tidsgränsen, det vill säga att de är yngre än år 1850 eller att de på annat sätt inte faller in under de kriterier som utgör fornlämning. För sedan tidigare, från Fornsök, kända lämningar har begreppet *övrig kulturhistorisk lämning* fått stå kvar utom i de fall där lämningarna helt uppenbart är *fornlämning* från och med årsskiftet 2013/2014.

Resultat

Kart- och arkivstudier

Utredningsområdet berör två byar i Fröderyds socken och ett säteri i Lannaskede socken. Det sistnämnda är Trishult, som omnämns första gången år 1376 i ett brev från Vicke van Vitzten angående en markaffär som, möjligen perifert, involverade den store landägaren Bo Jonson (Grip)¹. Ytterligare en handling från år 1422 rör mark i Trishult och de inblandade är också den här gången från samhällets övre skikt². I dessa tidiga brev framgår att Trishult består av flera gårdar. Trishult var ett säteri åtminstone från 1600-talets första hälft.

Åsprilla omnämns första gången i ett brev från år 1394 där en gård i byn byter ägare³. Till Åsprilla västergård hörde ett torp, Sjöatorp eller Sjöagården benämnt. I folkräkningen år 1900 bor en Sven Pettersson på torpet⁴. Hans äldsta son var född på torpet 1875. I husförhörlängden dyker Sjöatorp upp år 1873 och Sven Pettersson är då boende på torpet⁵. Tidigare var han dräng på Västergården. Torpet finns med på kartan över det laga skiftet 1869⁶, så möjligen har torpet byggts något tidigare. Det är ändå sannolikt att Sven är den som byggt torpet. Därmed är detta för sent för att vara en fornlämning enligt de nya riktlinjerna i Kulturmiljölagen.

Inom Trishult finns i Fornsök ett antal lägenhetsbebyggelser registrerade. I skogen söder om säteriet finns två fortfarande befintliga torp (Källehult och Dahlskog). Tre av torplämningarna berörs

1	SVAR, SDHK nr 10809
2	SVAR, SDHL nr 20484
3	SVAR, SDHK nr 14341.
4	SVAR Folkräkning år 1900.
5	SVAR Husförhörlängd 1872-1876 för Fröderyds församling.
6	Lantmäteriet historiska kartor 06-FRÖ-52

eller i alla fall tangeras av utredningsområdena. Ytterligare två torp finns i sydöst inom Trishults ägor, Hallen och Gransjötorp men de ligger inte i närheten av utredningsområdet. Dessa torp finns alla med i husförhörslängderna för Trishult⁷.

De tre torpen som berörs av planerat arbete är fornlämningsnummer Lannaskede 104:1 (Mon eller Moen), 105:1 (Lunden) och 108:1 (Stensnäs). Stensnäs finns omnämnt i en boupptäckning från år 1792, där Lars Persson har varit boende fram till sin död⁸. Torpet är sålunda äldre än 1850. Torpet finns också med i husförhörslängden, men efter 1824 finns ingen boende noterad på torpet. Troligen har torpet stått öde därefter.

År 1890 bodde på torpet Moen en statdräng, Johannes August Jonasson (eller Johansson)⁹. "Torpet brukas under gården" står det i husförhörslängden. Gården torde vara Trishult säteri. På torpet avled Peter Persson år 1850¹⁰. Två år senare avhyses hans utfattiga änka Anna Lisa från stugan¹¹. Omständigheterna har gjort det svårt att omedelbart kunna följa torpet (eller backstugan som den ursprungligen var) bakåt i tiden, men i husförhörslängden för 1845–50 framgår det att backstugan tidigare hetat Kjällesholm¹². Där kan man återfinna det fattiga paret Peter Persson, hans hustru Anna Lisa och deras barn. Båda föräldrarna var arbetsförmögna och mycket fattiga. Torpet har bytt namn flera gånger tidigare. I husförhörslängden för år 1826–34 hette det Åsen¹³. I husförhörslängden för år 1811–18 har prästen strukit över det gamla namnet som var Ryssbol¹⁴. Backstugan kan följas tillbaka till det tidigaste husförhöret från år 1790¹⁵.

Granntorpet Lunden har fått sitt namn under samma tid som Mon och hette tidigare Didrikslund. Detta torp kan också följas ned i 1700-talet genom husförhörslängden. Namnbytet sker under 1840-talet då man stryker förledet och torpet heter därefter Lund (Lunden)¹⁶.

Alla tre torp i Trishult som berörs av planerade arbeten med vindkraftsetableringen kan alltså beläggas till tiden före 1850 och är därmed enligt den nya lagtexten att betrakta som fornlämningar.

Kartmaterialet är begränsat. För Trishult finns inga äldre kartor, sannolikt beroende på att det har varit ett säteri. Det har inte funnits någon anledning att upprätta skifteskartor och liknande. För

- 7 Husförhörslängd för Lannaskede församling 1790-.
- 8 SVAR, boupptäckning: Arkiv Östra häradsrätts arkiv (SE/VALA/01656) volym F II:74, nr 479
- 9 SVAR, Folkräkning år 1890.
- 10 SVAR boupptäckning: Arkiv Östra häradsrätts arkiv (SE/VALA/01656) volym F II:15, nr 267
- 11 Husförhörslängd 1850-1855 för Lannaskede församling.
- 12 Husförhörslängd 1841-1850 för Lannaskede församling.
- 13 Husförhörslängd 1826-1834 för Lannaskede församling.
- 14 Husförhörslängd 1811-1818 för Lannaskede församling.
- 15 Husförhörslängd 1790-1810 för Lannaskede församling.
- 16 Husförhörslängd 1841-1850 för Lannaskede församling.

Hultatorp och Äsprilla finns skifteskartor från 1800-talet. Storskifte har skett 1803 i Hultatorp¹⁷ och laga skifte 1865¹⁸. Det finns inga torp utmärkta i det aktuella området, som utgörs av oländig och högt belägen utmark.

I Äsprilla finns endast en karta från laga skifte från år 1869¹⁹. Området som är aktuellt för vindkraftverken tangerar Äsprilla västergårds ägor och i det området finns Sjöatorpet utmärkt.

Inventeringsresultat

Inventeringen resulterade i ett antal objekt, av vilka tidigare var registrerat fyra torplämningar samt en offerkälla. Torpen utgjordes av tre torp inom Trishult: Mon, Lunden och Stensnäs samt ett inom Äsprilla västragård: Sjöatorp. I tillägg till dessa framkom odlingsområden till de tre Trishulttorpen i form av fossil åkermark med ett flertal röjningsrösen. Ytterligare ett röjningsröseområde påträffades i nordvästra hörnet av ägorna till Hultatorp östragård i Fröderyd socken på gränsen mot Äsprilla västragård, inte långt från Sjöatorp. Denna odling var inte tidigare känd och dess ålder är okänd. Den ska dock inte förknippas med till det senare Sjöatorp, eftersom detta låg inom Äsprilla i grannsocknen Lannaskede. Sjöatorp var i november 2013 registrerat som övrig kulturhistorisk lämning och bör enligt den nya lagtexten fortsatt definieras som sådan, då det helt klart är senare än 1850.

Utöver odlingslämningarna knutna till torpbebyggelsen inom Trishult och röjningsröseområdet inom Hultatorp påträffades vad som föreföll vara skärpningar i berget och två möjliga gruvhål på Hultatorps ägor. Då det rör sig om en utredning etapp 1, inventering, var det inte möjligt att undersöka lämningarna mer noggrant, varför en säker fastställan av lämningens karaktär får anstå till eventuell fortsättning. I anslutning till skärpningarna fanns dessutom tre mindre gropar, något som möjligen styrker att man i området försökt finna malmtillgångar. Det är tillsvidare osäkert om det rör sig om en forn lämning, dels beroende på att objektet inte säkert kunnat bestämmas som skärpning eller gruva, dels därför att dess ålder inte är känd.

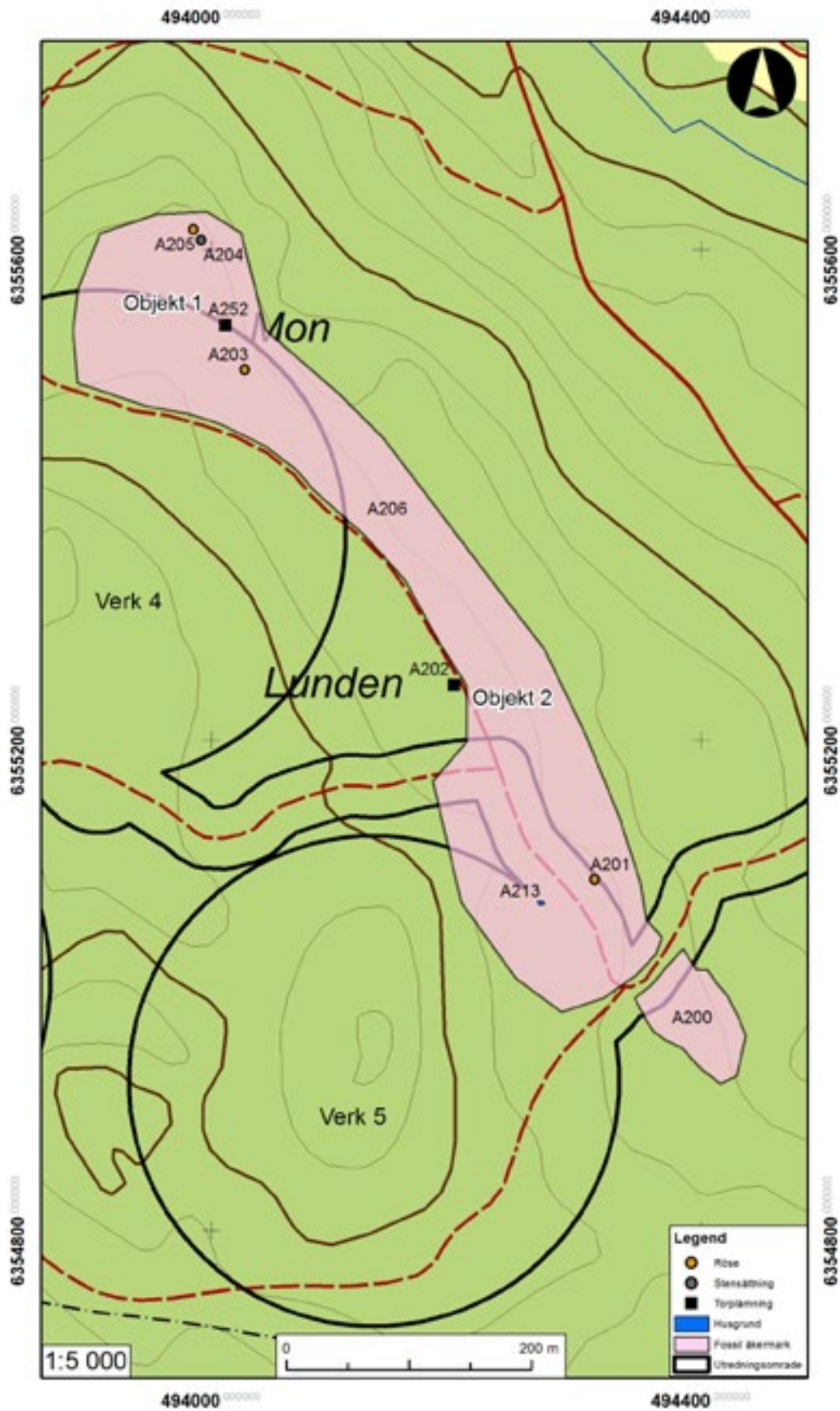
De sex cirkelrunda utredningsområdena kring de olika vindkraftverken har för tydlighetens skull benämnts verk 1–6 med början i väster (se figur 2). Nedan anges till vilket verk som de påträffade lämningarna kan föras.

17 Lantmäteriet historiska kartor 06-FRÖ-6

18 Lantmäteriet historiska kartor 06-FRÖ-46

19 Lantmäteriet historiska kartor 06-FRÖ-52

Torplämningar och gravrösen på höjden

Figur 3. Plan över området runt lägenhetsbebyggelserna Mon och Lunden, öster om vindkraftsverken 4 och 5. Skala 1:5 000.

4a, (t.v.). Ett röjningsröse invid torpet Mon. Foto från väster av Leif Karlenby.

Figur 4b, Det stora, kvadratiska gravröset Lannaskede 25:1. Bilden är hopmonterad från tre ursprungsbilder. Foto från sydväst av Leif Karlenby.

Objekt 1 Lägenhetsbebyggelse: Backstugan och torpet Mon

Lägenhetsbebyggelsen är registrerad i Fornsök som Lannaskede 104:1. Den ligger precis inom området kring verk 4. Det saknas närmare beskrivning av lämningen i Fornsök, men på platsen fanns flera rösen, varav ett utgjort spisröset i bostaden. Intill denna fanns en husgrund som anslöt till en längre hägnad, detta kan ha varit ett uthus eller ekonomibygnad. I beskrivningen av den kvadratiske stensättningen Lannskede 25:1 omnämns en husgrund strax sydöst om denna grav. Där står också att ett betydande antal röjningsrösen finns i området. På grund av den mycket täta granplanteringen i området var det inte möjligt att mäta in enskilda rösen, men det rör sig om ett stort antal, möjligen upp emot ett 50-tal. Området med rösen mättes dock in med en begränsningslinje, som också omfattar objekt 2 (se figur 3).

Rösen var mellan 2 och 10 meter i diameter och mellan 0,2 och 1,0 meter höga. De var kraftigt övermossade och bestod av stenar mellan 0,3 och 0,4 meter. De flesta var välvda, men några hade lagts med en i det närmaste kallmurad kantkedja. Utifrån de skriftliga källorna kan vi anta att rösen tillkommit under bruksperioden på 1700- och 1800-talen.

Figur 5a) Vy över den södra delen av den fossila åkern till torpet Lunden (objekt 2). Foto från nordväst av Leif Karlenby.

5b) En kallmurad mur i den norra delen av den södra åkern. Foto från nordväst av Leif Karlenby.

5c) Johnny Rönngren mäter in det stora röset A201. Foto från sydöst av Leif Karlenby.

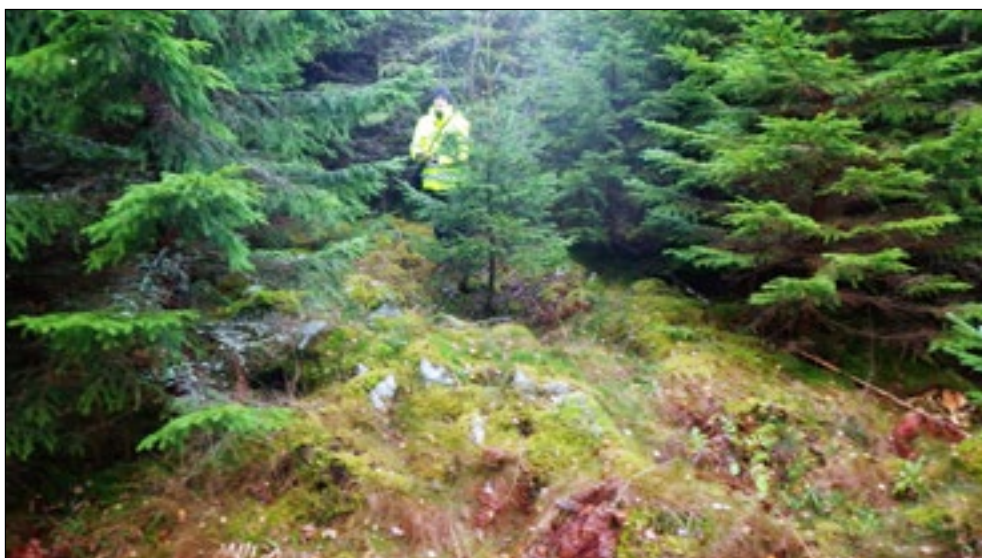
Objekt 2 Lägenhetsbebyggelse: Torpet Lunden

Lämningen efter torpet ligger strax intill en skogsväg och är belägen utanför det område som skall exploateras, men åkermarken berörs av tillfartsvägar till verk 3, 4 och 5 samt delar av områdena kring verk 4 och 5. Öster om vägen ligger dess odlingsmark och den sammanfaller i norr med marken till Mon. Även här är antalet rösen stort. I den södra delen är skogen glesare och rösen var synliga (se figur 5a). Området mättes in med begränsningslinje och sammanslogs med röjningsröseområdet kring Mon.

Rösen var mellan 2 och 10 meter i diameter och mellan 0,2 och 1,0 meter höga. De var kraftigt övermossade och bestod av stenar mellan 0,3 och 0,4 meter. De flesta var välvda, men några hade lagts med en i det närmaste kallmurad kantkedja. Utifrån de skriftliga källorna kan vi anta att rösen tillkommit under bruksperioden på 1700- och 1800-talen.

Ett av rösen (A201) var så pass stort och hade en grop i mitten att det gav oss anledning att misstänka att det kan röra sig om ytterligare ett bronsåldersröse (se figur 5c).

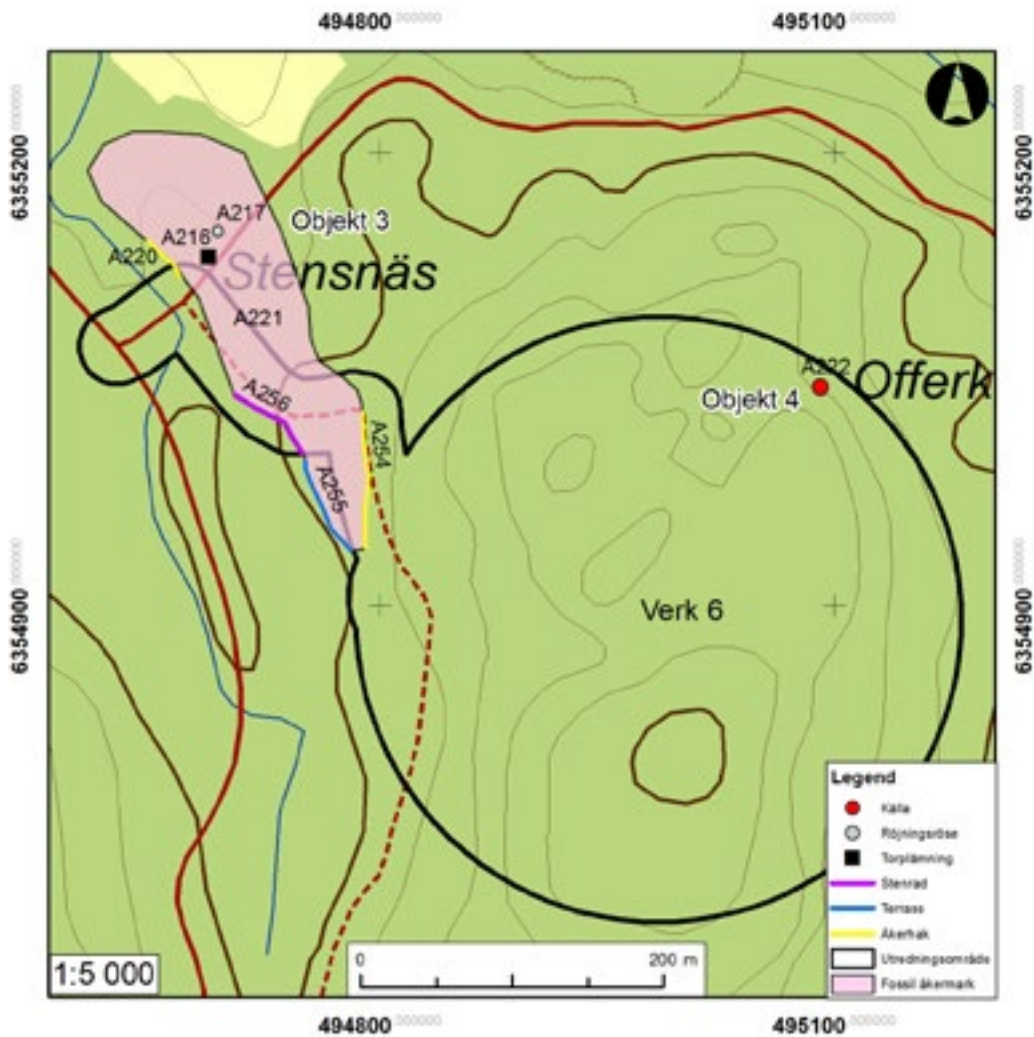

Figur 6a) Det stora röjningsröset som låg strax invid husgrunden till Stensnäs. Det var över två meter högt och bestod av relativt små stenar, jämfört med de andra rösen. Foto från nordväst av Leif Karlenby.

6b) Ett par av de andra röjningsrösen på åkermarken till Stensnäs. Dessa bestod som synes av större sten. Foto från väster av Leif Karlenby.

Objekt 3 Lägenhetsbebyggelse: Torpet Stensnäs

Inom området kring tillfartsväg till verk 6 finns registrerat en lägenhetsbebyggelse (Lannaskede 108:1). Till skillnad från de två ovan beskrivna torpen var Stensnäs öde redan under tidigt 1800-tal. Däremot finns inget som skiljer dess odlingsmark och röjningsrösen från de andra. Ytan har mätts in med begränsningslinje och där fanns ett 20-tal rösen. Röjningsrösen inom området var 4–6 meter i diameter och 0,5–0,7 meter höga med stenar i storleken 0,2–0,6 meter stora. Urvalet av sten och mängden i röjningsrösen beror naturligtvis på vilken sten som finns i backen. Detta var tydligt i odlingsområdets

Figur 7. Plan över den fossila åkermarken kring torpet Stensnäs.
Skala 1:5 000.

södra del, där inga rösen fanns. Marken bestod här huvudsakligen av sand. Åkern begränsades här av ett åkerhak i den övre, östra delen och en åkerterrass i den västra, ned mot ett våtmarksområde. I området norr om den lilla brukningsvägen fanns ytterligare rösen och terrasserings från fossila åkrar. Där fanns också resterna efter en torpbyggnad, dock kraftigt skadad av grustäkt (A216). Öster om torpet fanns ett till formen avvikande röse, 7 meter i diameter och över 2 meter högt, lagt av 0,2–0,3 meter stora stenar (A217; se figur 6a).

Området med fossil åkermark kring torpet Stensnäs är välbevarat och lättillgänglig och utgör därmed ett möjligt objekt att bevaras för att visa på äldre tiders bruk. Enligt ekonomiska kartan från år 1953 var marken då inte längre i bruk, men marken var fortfarande öppen²⁰. Marken har antagligen, efter att Stensnäs lagts öde, brukats under torpet Dalhem.

20

Rikets allmänna kartverks arkiv, akt: Rosenholm J133-6E1j55

Objekt 4 Offerkälla

Inom området för verk 6 fanns en källa registrerad. Enligt gammal tradition skall det röra sig om en offerkälla (Lannaskede 55:1). En tidigare markägare berättade för Riksantikvarieämbetets inventerare att äldre personer benämnt källan som offerkälla (se Fornsök). Den ligger i en terräng som är ytterst blockig och svårframkomlig. Kullen består nästintill enbart av block och stenar. Offerkällan är 0,7x0,5 meter stor och 0,5 meter djup.

Källan ligger mellan fyra stenblock, 0,5–0,7 meter stora. Utloppet vetter åt öster. Från källan rinner en mindre bäck nedför sluttningen mot ostnordost.

Inga ytterligare lämningar fanns i närheten av källan.

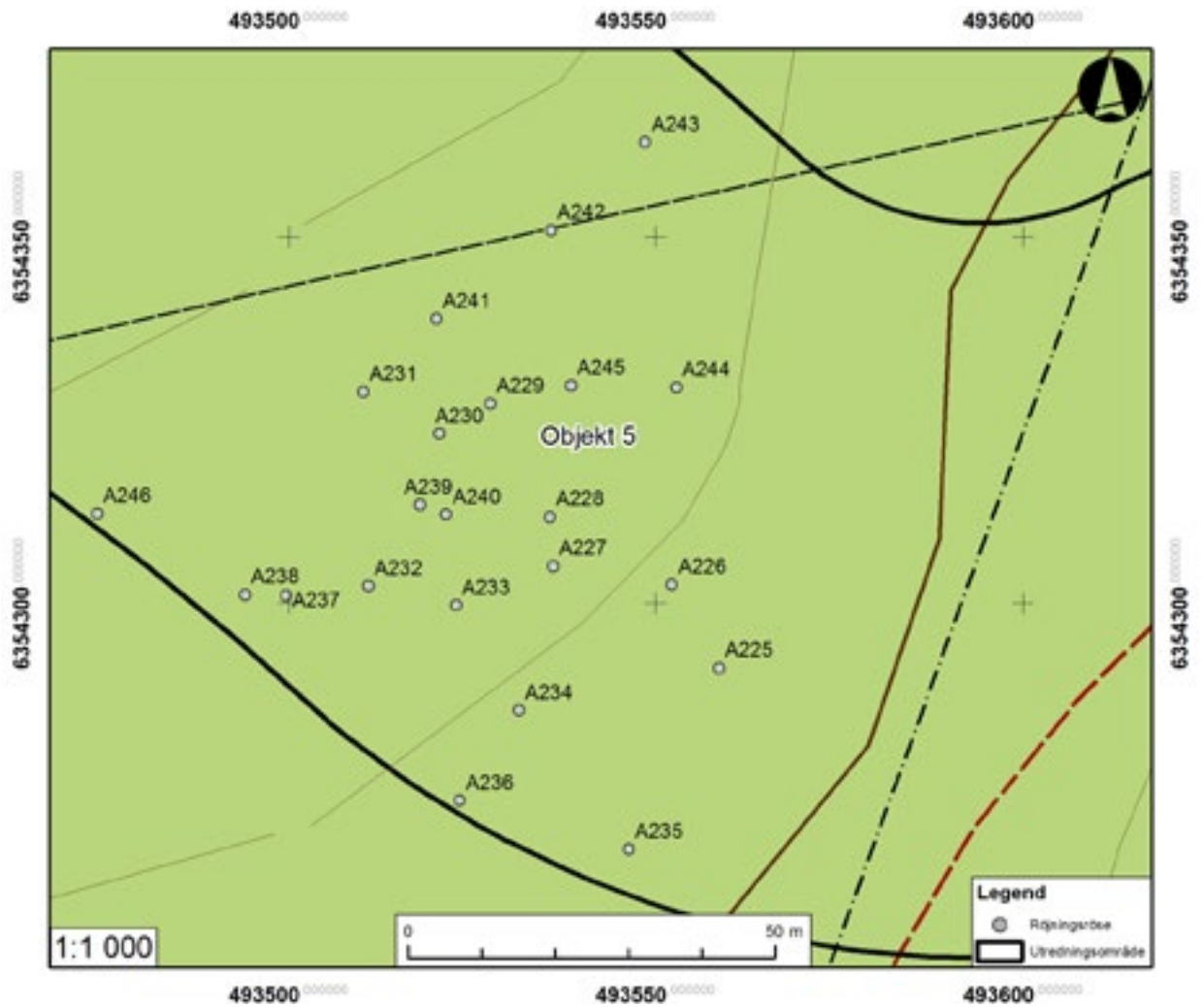
Figur 8. Ett av rösena på den nyupptäckta fossila åkern, objekt 5. Foto från söder av Leif Karlenby.

Objekt 5 Röjningsröseområde

Precis invid ägo gränsen mellan Hultatorp och Äsprilla och på gränsen mellan ägorna till östra och västra Hultatorp men inom Hultatorp östragårds ägor påträffades ett område med fossil åkermark (A225–A246). Lämningarna påträffades inom det område som anslagits kring planerad infartsväg till verk 1 och verk 2.

I detta område gick det inte att avgränsa åkermarken med inmätning, varför de enskilda röjningsrösena mättes in. Odlingsmarken förefaller dock att fortsätta å sydväst. Där var dock växtligheten så tät att det inte gick att registrera.

Inom avverkat område, som sammanföll med det planerade vägområdet, kunde vi registrera 23 röjningsrösen. De var huvudsakligen ganska små, 2–4 meter i diameter och högst 0,4 meter höga. De bestod av relativt små stenar, även om variationer förekom. Storleken varierade mellan 0,2 och 0,4 meter (se figur 8). Den

Figur 9. Plan över de nypptäckta röjningsrösen på Hultatorps ägor, objekt 5. Skala 1:5 000.

Figur 10. Vy över den eventuella gruvan (A247). Foto från söder av Leif Karlenby.

Figur 11. Ett parti av den eventuella gruvan med tillmakat berg. Lägg märke till den mjuka och svagt buktande ytan, som brukar bli resultatet av tillmakning. Foto från öster av Leif Karlenby.

varierande storleken på materialet och de relativt små och flacka rösena kan antyda en hög ålder, eller i alla fall en mer lågteknologisk odling (Ekholm m. fl. 2011:11f). Samtidigt antyder rösenas anpassning till intilliggande gränser – särskilt den mellan östra och västra Hultatorp – en senare datering.

Objekt 6 Gruva, skärpningar samt gropar

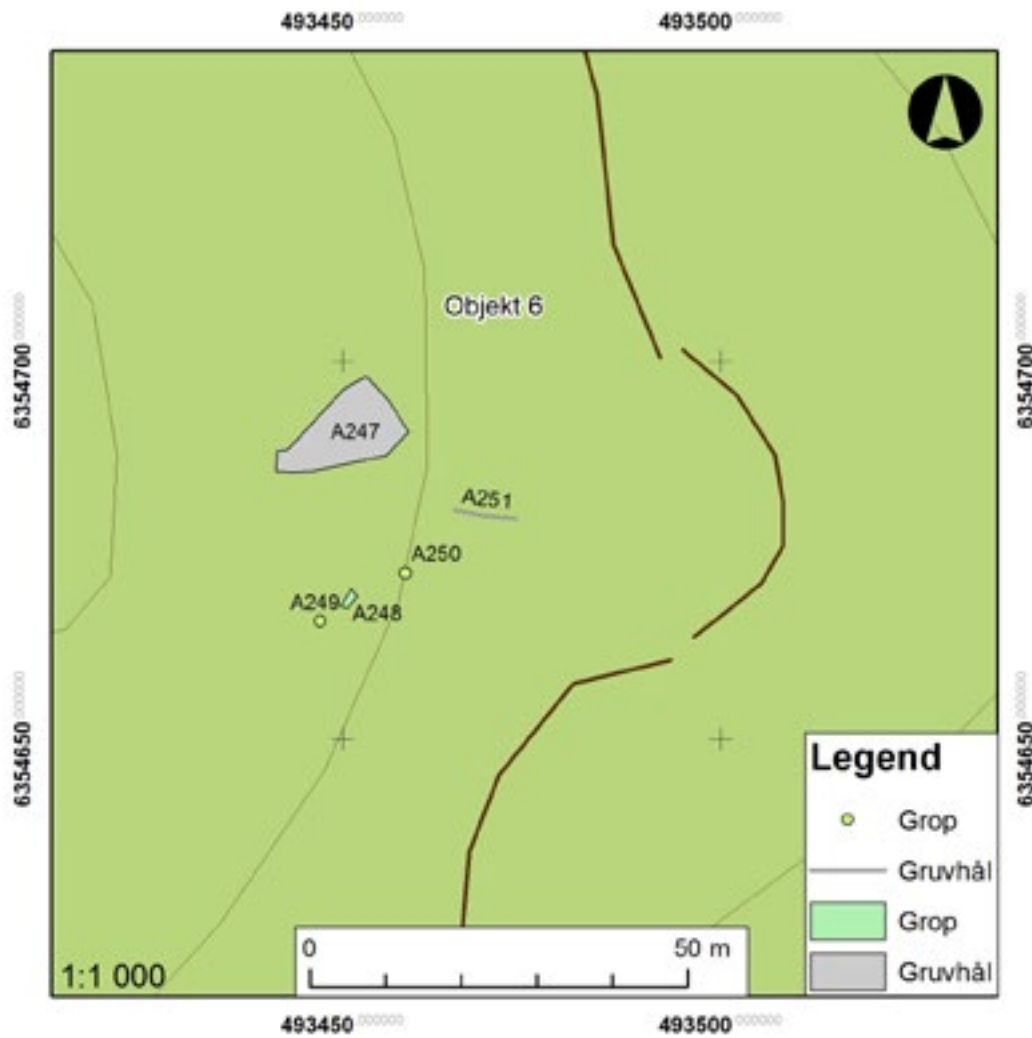
Inom området kring verk 2 påträffades tre stycken gropar och två förmodade skärpningar i berget (A247–251). En av dessa föreföll vara ett igenfyllt dagbrott med en storlek av 17x10 meter (se figur 10–11). I norra kanten syntes berget och föreföll vara tillmakat. Groparna var cirka 2x1,5 meter stora täktgropar eller försök till prospektering efter malm? Ytterligare en bergskant kan vara spår av tillmakning och utgör i så fall resterna efter ytterligare ett gruvhål. Detta var 8x3 meter stort.

Lämningarnas karaktär är osäker varför ytterligare undersökning bör genomföras innan de definitivt förs in Fornsök.

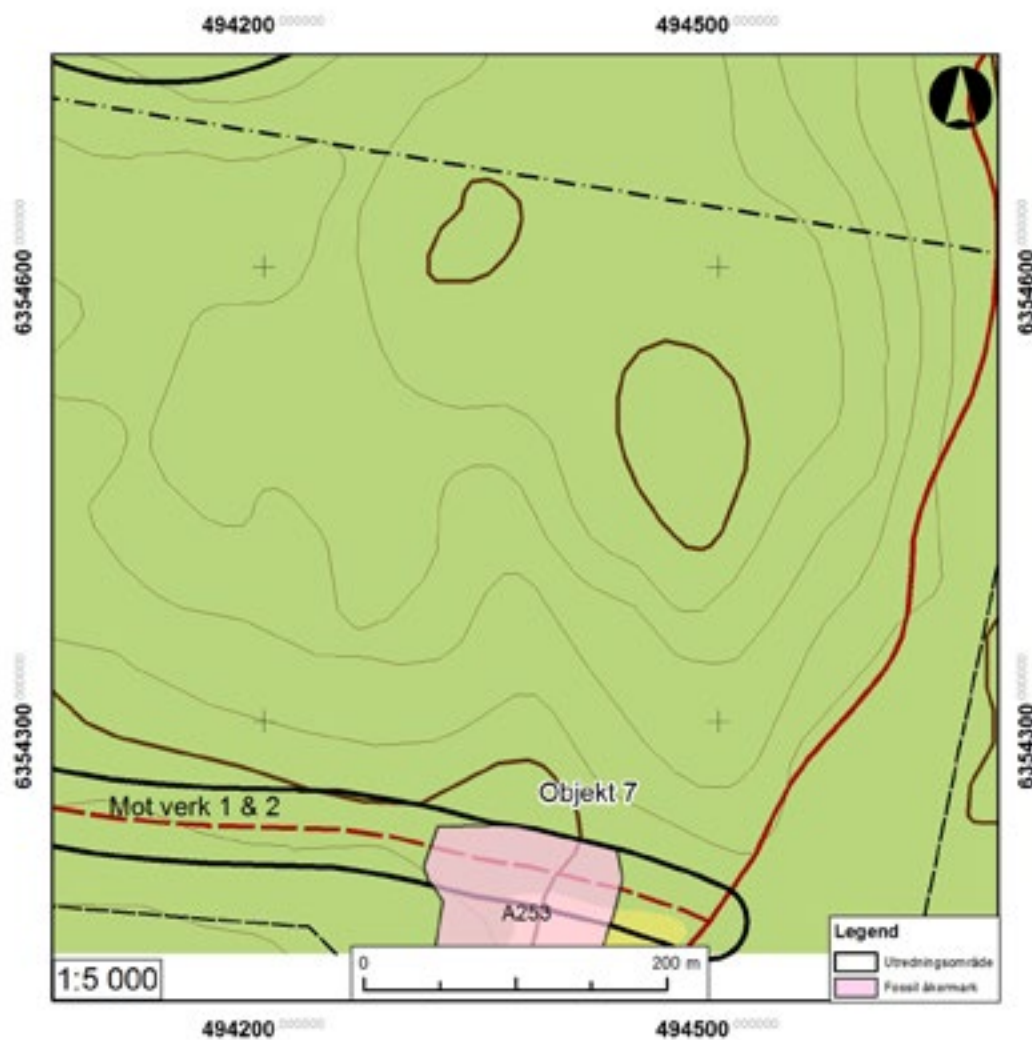
Objekt 7 Fossil åkermark med röjningsrösen, delvis som hagmark.

I den södra delen av exploateringsområdet, delvis inom hävdad mark till Äsprilla, påträffades ett område med röjningsrösen (A253; figur 13). Ytan berörs av infartsväg till verk 1 och 2.

Den östra delen av den fossila åkermarken låg öppen och användes som hagmark (se omslaget). Den västra delen var planterad med unga granar. Röseområdet låg huvudsakligen söder om skogsvägen, men ett par skadade rösen fanns strax norr om vägen, vilket visar att vägen är anlagd på den fossila åkermarken.

Figur 12. Plan över de gruvliknande lämningarna, objekt 6. Skala 1:5 000.

Figur 13. Plan över den fossila åkermarken som påträffades i Äsprillas norra gården. Skala 1:5 000.

Tolkning

Utredningsområdet utgör utmark till bygderna kring byarna Trishult, Hultatorp och Åsprilla, som omger utmarken på tre sidor i norr, väster och öster. Undantaget de tre (eventuellt fyra) gravrösen finns här enbart lämningar av mindre utmarksbebyggelse i form av torp och backstugor, den fattiga egendomslösa befolkningens boningar. Den förhistoriska bebyggelsen återfinns, liksom den historiska bebyggelsen, i den lägre liggande odlingsbygden kring Linneån. Gravrösen ligger i lokala krönlägen utanför den förhistoriska bygden, som markörer utåt kring det bebyggda området.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

I undersökningsplanens angivna syfte för utredningen etapp 1, anges följande:

”Uppdraget innebär att utföra en arkeologisk utredning etapp 1, det vill säga kart- och arkivstudier samt fältinventering, i enlighet med det kartmaterial som medföljde ärendet.

Syftet med utredningen etapp 1 är att:

- fastställa om fornlämning berörs av den aktuella exploateringen samt att så långt som möjligt beskriva dessa.
- skapa ett fullgott underlagsmaterial för en fortsatt besluts- och planeringsprocess.”

Kart- och arkivstudier har genomförts och tillsammans med en fältinventering har utredningen givit resultat som visar på att de sedan tidigare kända lägenhetsbebyggelserna också hade fossil åkermark i anslutning till husgrunderna. Dessa har mätts in och beskrivits.

Utöver sedan tidigare kända lämningar har också två områden med fossil åkermark registrerats samt en grupp med anläggningar som – åtminstone preliminärt – har bedömts utgöra spår efter skärpningar och möjliga gruvhål.

Resultaten från utredningen motsvarar syftet i undersökningsplanen och utgör en god grund för en fortsatt besluts- och planeringsprocess.

Referenser

Tryckta källor

- Ekholm, T., Karlenby, L. & Ramström, A. 2011. *Röjningsrösen vid Ulvsätter i Hallsberg*. Närke, Hallsberg socken, fastighet Ulvsätter 2:4 och 3:4, RAÄ 218. Arkeologgruppen AB rapport 2011:17. Örebro.
- Helander, C. 2008. *Schakt vid Fröderyds kyrka. Ledningsdragning för VA och nedgrävning för en vattentank*. Jönköpings läns museum rapport 2008:49. Jönköping.
- Hylén, H. 2012. *Vindkraftsetablering vid Slageryd*. Arkeologisk utredning, etapp 1, inför vindkraftsetablering vid Slageryd, Bäckaby och Fröderyds socknar i Vetlanda kommun, Jönköpings län. Jönköpings läns museum rapport 2012:70. Jönköping.

Administrativa uppgifter

Landskap: Småland
Län: Jönköpings län
Kommun: Vetlanda kommun
Socken: Fröderyd och Lannaskede socknar
Fastighet: Trishult, Hultatorp, Äsprilla

Arkeologgruppens diarienummer: Ag 2013_27
Länsstyrelsens diarienummer: 431-6617-2013
Projekt nr: 2013_27
Fornlämningarnr: Fröderyd 100:1, Lannaskede 25:1, 26:1-2, 55:1, 104:1, 105:1, 108:1

Projektgrupp:
Leif Karlenby, Johnny Rönngren

Personal:
Leif Karlenby, Johnny Rönngren

Undersökningstid: 2013-11-04 till 2013-11-05

Exploateringsyta: 93 hektar

Undersökt yta: —

Läge: Ekonomiska kartan, blad 6E 1j

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Dokumentationshandlingar som förvaras i ATA, RAÄ, Stockholm:

-

Digitalt arkiv:

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd:

Inga fynd omhändertogs.

Bilaga 1. Anläggningstabell

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
Objekt 1 och 2 (A200-A213 + A252)				
A200	Fossil åkermark	100x60	Fornlämning	<p>Området är 100x60 meter stort och består av ett 20-tal röjningsrösen. Rösenas storlek varierar mellan 3-5 meter och är vällagda. Rösenas utseende är homogent i förhållande till varandra. I NV längs vägen avgränsas området av en kallmurad stensträng, 0,3 meter hög, cirka 60 meter lång.</p> <p>Området i övrigt består av skogsmark bestående av ungtall, marken bevuxen med mossa.</p>
A201	Röse	7x5	Fornlämning	<p>Röset befinner sig i fossil åkermark A206.</p> <p>Röset har oval form, 7x5 meter stort och 0,8 meter högt. I mitten av röset finns en 1x2 meter stor grop, 0,5 meter djup.</p> <p>Stenarna i röset är 0,3-0,8 meter stora.</p>
A202	Lägenhetsbebyggelse	8x5	Fornlämning (tidigare övrig kulturhistorisk lämning)	<p>Lannaskede 105:1.</p> <p>Känt under namnet Lunden.</p> <p>Täckt av sly och ungskog. Består av spisröse och källare.</p> <p>Ligger i ett förhållandevist plant område strax väster om brukningsväg.</p>

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A203	Röse	12x12	Fornlämning	<p>Lannaskede 25:1.</p> <p>Röset är kvadratisk, 12x12 meter stort, 1 m hög. Stenarna är 0,2-0,5 meter stora, täckta med lav och mossa. Kantkedja 0,3-0,5 meter hög, av 0,5-0,8 meter stora stenar. Klumpformiga hörnstenar, 0,7-1 meter höga och 1,2-1,5x0,5-0,6 meter stora. Något NÖ om rösets mitt är en grop 2,5x1,5 meter stor, 1 meter djup. I rösets SV del är röjningssten 0,5-0,6 meter stora påförda.</p> <p>Runt röset finns en ung och tät granplantering.</p>
A204	Stensättning	12x12	Fornlämning	<p>Lannaskede 26:2</p> <p>Kvadratisk stensättning, 12x12 meter stor och 0,6 meter hög. Övertorvade och mossiga stenar 0,2-0,5 meter stora. Ytan är omplockad och gropig. Beläget i tät gran- och lövskog.</p>
A205	Röse	16	Fornlämning	<p>Lannaskede 26:1</p> <p>Röset har en rund form, 16 meter i diameter, 1 meter hög. Stenarna är 0,2-0,5 meter stora. I mitten är en grop, 2,5 meter i diameter och 0,3 meter djup. I V kanten saknas ställvis stenfyllning.</p> <p>Beläget i tät gran- och lövskog.</p>

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A206	Fossil åkermark	730x130	Fornlämning	Större område i NV-SV riktning 730x130 meter stort område innehållande ett 100-tal röjningsrösen, hägnader och murar. Troligen hör området ihop med torpen Moen (RAÄ 104:1) och Lunden (RAÄ 105:1). Rösena är cirka 3-5 meter stora och 0,6-1 meter höga. Stenarna är 0,2-0,7 meter stora. I områdets SV hörn finns enstaka rösen som är flacka. Området är relativt plant med en svag lutning åt NÖ långsidan. Området avgränsas i NÖ där sluttningen blir brant. Den SV långsidan avgränsas i området av att terrängen blir brantare samt att marken är för blockig. Genom området löper en senare brukningsväg. Eventuellt kan den till delar ha anlagts på en äldre väg som gått mellan torpen Lunden och Moen.
A213	Husgrund	4,3x3,5	Fornlämning	Nyupptäckt husgrund i V-Ö riktning, 4,3x3,5 stor med låg stensyll, 0,5 meter hög, stenarna, 0,3-0,8 meter stora. Större hörnstenar. Ingång från S. Ett mindre hus som troligen hört till odlingen i området.
Objekt 3, Stensnäs (A216-A222 + A253-A256)				
A216	Lägenhetsbebyggelse	8x5	Fornlämning (tidigare övrig kulturhistorisk lämning)	Lannaskede RAÄ 108:1. Torpet Stensnäs. Anlagd på en skogsfri förhöjning i landskapet, intill en mindre väg. cirka 8x5 meter stort i N-S riktning, med spisröse i den V delen.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A217	Röjningsröse	6	Fornlämning	Större röjningsröse invid torpet Stensnäs. Röset är 6 meter i diameter och cirka 2 meter högt. Består av runda stenar 0,1-0,6 meter stora stenar. Röset är anlagt på en förhöjning i landskapet, Ö om röset sänker sig marken, fler röjningsrösen förekommer N och Ö om nämnda röse.
A220	Åkerhak	31	Fornlämning	Åkerhak, cirka 31 meter långt. Ö om haket ligger en äldre väg.
A221	Fossil åkermark	200x60	Fornlämning	Större område fossil åkermark, cirka 200x60 meter. Området är inte avgränsat åt norr där det troligen sträckte sig ytterligare 100 meter med röjningsrösen. Röjningsrösen förekom till största delen i områdets norra del. I NÖ och Ö avgränsas området av att marken blir blockig och i Ö höjer sig terrängen. I S och V påträffades en terrassering och ett tydligt åkerhak. Röjningsrösen inom området var cirka 4-6 meter i diameter och cirka 0,5-0,7 meter höga med stenar med en storlek av 0,2-0,6 meter stora. Området var i dess N del beväxt med äldre granskog. I S var skogen yngre och bestod av mestadels björk och al.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
Objekt 4				
A222	Offerkälla	0,7x0,5	Övrig kulturhistorisk lämning	<p>Lannaskede RAÄ 55:1</p> <p>Offerkälla 0,7x0,5 meter stor. 0,5 meter djup. Källan ligger mellan fyra stenblock, 0,5-0,7 meter stora. Utloppet vetter åt Ö. Från källan rinner en mindre bäck åt ÖNÖ.</p> <p>Källan är markerad som en offerkälla på orienteringskarta. Enligt markägare Birger Sjöberg omtalades källan som offerkälla av de gamla i trakten. Området är ytterst blockig och terrängen mycket eländig. Kullen består nästintill helt av blockiga stenar. Marken beväxt med blandad skog.</p>
Objekt 5, Röjningsröseområde (A225-A246)				
A225	Röjningsröse	3	Fornlämning	Röjningsröse. cirka 3 meter i diameter. 0,2 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. Området utgörs av ett kalhygge.
A226	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A227	Röjningsröse	3	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 3 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A228	Röjningsröse	4	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 4 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A229	Röjningsröse	3	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 3 meter i diameter. 0,4 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A230	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A231	Röjningsröse	3	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 3 meter i diameter. 0,2 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A232	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A233	Röjningsröse	4	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 4 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A234	Röjningsröse	4	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 4 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A235	Röjningsröse	1,5	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 1,5 meter i diameter. 0,2 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A236	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge, nämnda röse ligger vid gränsen mot ung granskog.
A237	Röjningsröse	3	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 3 meter i diameter. 0,4 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A238	Röjningsröse	1	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 1 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A239	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Placerad på bergsrygg. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A240	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Placerad på bergsrygg. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A241	Röjningsröse	4	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 4 meter i diameter. 0,4 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A242	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Placerad på bergsrygg. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A243	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av gran- och tallskog.
A244	Röjningsröse	1	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 1 meter i diameter. 0,2 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge. Strax Ö om röset finns en brant klippa ned mot Ö.
A245	Röjningsröse	4	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 4 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Området utgörs av ett kalhygge.
A246	Röjningsröse	2	Bevakningsobjekt	Röjningsröse. cirka 2 meter i diameter. 0,3 meter hög. Blandad sammansättning av små kantiga stenar och större sten 0,1-0,4 stora. Belägen på svag sluttning åt öst. I sluttningen finns ytterligare ett 20-tal röjningsrösen. Befinner sig på kalhygge vid gränsen mot ung granskog.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
Objekt 6, Gruvområde (A247-A251)				
A247	Gruvhål?	17x10	Bevakningsobjekt	Gruvhål, cirka 17x10 med triangulär form, 1,5-2 meter djup. Brott kant syns tydligt i berget i N och V. I S och Ö syns hålet snarare som en försänkning i terrängen. Marken i området är beväxt med tjock mossa vilket gör det svårt att bedöma exakt djup och avgränsning. Hålet är fyllt med större stenar 0,5-1 meter stora. Ingen varpsten kunde påträffas i anslutning till gruvhålet. Enstaka gropar finns i området som kan tyda på försök att påträffa fler platser att anlägga gruvhål.
A248	Täktgrop	2,3x1	Bevakningsobjekt	Täktgrop cirka 2,3x1 meter stort, 0,3 meter djup. Troligen ett försök att finna malm att bryta. Marken består av tjock mossa vilket försvårat avgränsning och exakt djup.
A249	Täktgrop	2x1,5	Bevakningsobjekt	Täktgrop, cirka 2x1,5 meter stort, 0,7 meter djup. Troligen ett försök att finna en lämplig plats för malm att bryta. Marken täckt med tjock mossa vilket gör att gropen endast syns som en försänkning i terrängen.
A250	Täktgrop	2x1,5	Bevakningsobjekt	Täktgrop cirka 2x1,5 meter stor, 0,7 meter djup. Området beväxt med tjock mossa vilket försvårat exakt bedömning av djup och avgränsning.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
A251	Gruvhål?	8,3x0,8	Bevakningsobjekt	Möjlig brottkant för gruvhål i Ö-V riktning, cirka 8,3 meter lång, 0,8 meter hög. Med brottkant åt S. Marken är täckt av så tjock mossa att det varit svårt att bedömma huruvida det rör sig om gruvhål eller inte.
Objekt 1 (se ovan)				
A252	Lägenhets-bebyggelse		Fornlämning (tidigare övrig kulturhistorisk lämning)	Lannaskede 105:1. Känt under namnet Mon eller Moen. Två husgrunder, en med spisröse. Beväxt med ung granskog.
Objekt 7 Område med fossil åkermark				
A253	Område med fossil åkermark	120x110	Fornlämning	Fossil åkermark, cirka 120x110 meter stort, innehållande ett 50-tal röjningsrösen mellan 2-4 meter i diameter, cirka 0,2-0,4 meter höga. I V del av området finns en tät ung granskog, röjningsrösen förekommer i Ö del på ett område som idag nyttjas som betesmark. Området avgränsas i Ö av en cirka 50 meter lång stensträng som även avgränsar betesmarken i N mot vägen. Röjningsrösen är även lokaliserade i vägområdet samt enstaka N om vägen. Marken ingår i en mycket vacker kulturmiljö med stensträngar, gärdsgårdar, böljande betesfält med röjningsrösen utspridda i dem.

Anr	Typ	Storlek (meter)	Objekttyp	Beskrivning
Område 3 (se ovan)				
A254	Åkerhak	92	Fornlämning	Cirka 92 meter lång. Ingår i A221, fossil åkermark, belägen i åkermarkens sydöstra del. Den följer väster om mindre vägsträckning och begränsar åkermarken mot öster.
A255	Åkerterrass	70	Fornlämning	Cirka 70 meter lång. Ingår i A221, fossil åkermark och begränsar åkermarken mot väster och en våtmark. Belägen i den södra delen av åkermarken A221.
A256	Stenrad/ hägnad	60	Fornlämning	60 meter lång. Ingår i A221, fossil åkermark och begränsar åkern mot väster och våtmark i områdets norra del. Stenraden bestod av 0,5 till 1 meter stora stenar, 1-2 rader med sten.

